



Jeg og de andre

Udarbejdet i samarbejde af:
Oplysnings- og forebyggelseskonsulent
Jesper Schwartz, Center for Misbrug i Ribe Amt,
SSP-kordinator Morten List Christensen, Esbjerg Kommune
og
Skolekonsulent Inge-Marie Plauborg Larsen
Pædagogisk Udviklingsafdeling, Esbjerg Kommune.

Illustrationer: Jan Andersen

Tryk: Ribe Amt, 2002
ISBN: 87-89609-19-5

Kopiering tilladt med kildeangivelse.



**PÆDAGOGISK
UDVIKLING
ESBJERG KOMMUNE**



RIBE AMT



Jeg og de andre.

Hvorfor dette materiale?

Hæftet skal ses som et stykke primært forebyggende materiale, som på 6. og 7. klassetrin sætter fokus på de mekanismer, som senere er betydende for, hvordan de unges forhold til rusmidler, kriminalitet, vold m.m. udvikler sig.

Samtidig passer emnerne ind i den forebyggelsesstrategi, som amtet og kommunerne arbejder efter.

Den unge kommer ind på overvejelser om sin egen identitet og afhængighed i forhold til gruppen.

Der arbejdes med sociale mekanismer og normer i gruppen. Der arbejdes med følelser og konflikter i forbindelse med kammeratskab og sociale grupper i fritiden. Desuden lægges der op til personlig stillingtagen i forskellige valgsituationer og dilemmaer.

Materialet har ingen facit, forkerte eller rigtige svar. Det vigtigste er den enkelte og gruppens refleksioner og overvejelser.

Netværkscirklen præsenteres og den enkelte elev bevidstgøres om sit eget personlige netværk. Dette er med til at den enkelte i vanskelige situationer er bevidst om sine egne muligheder for hjælp og støtte.

Opgavetyper.

Der er individuelle opgaver, paropgaver, gruppeopgaver og fællesopgaver. De fleste opgaver er så enkelt opbyggede at eleverne selv kan gå i gang med dem, men gruppeopgaverne og fællesopgaverne vil naturligt nok kræve lærerens styring og oplæg for at give det fulde udbytte. Det vil også give læreren gode muligheder for at arbejde med etiske og moralske spørgsmål samt klasses sociale liv.

Hvordan kan materialet bruges?

Materialet kan, men skal ikke bruges slavisk. Hvis Louise har 5 minutter i overskud i en time, så kan hun tage hæftet og arbejde med det, som hun synes er spændende og relevant. Vælger læreren at køre et emne med udgangspunkt i hæftet, eller dukker der f.eks. en problematik omkring udstødning op, så kan det være, at Louise har lavet det. "Fint Louise, hvad fandt du ud af?" Med udgangs-

punkt i hendes overvejelser, kan klassen diskutere emnet.

Hæftet skal ses som toppen af isbjerget forstået på den måde, at det er grundlaget for den videre diskussion og arbejdet med problemstillingen. Det er selvfølgelig meget individuelt, hvornår det er aktuelt for den enkelte klasse at beskæftige sig med hæftets forskellige emner, men hav materialet liggende, så det kan tages frem, når der er brug for det.

Opfølgning.

En god opfølgning på materialet vil være at få besøg af en af amtets rusmiddelkonsulenter eller den lokale SSP-medarbejder.

I 6. og 7. klasse vil det være oplagt at få besøg "Forældreback-up'erne", som er et amtligt tilbud om et forældrearrangement forestået af andre forældre. Formålet med et sådant møde er at få udvekslet meninger og holdninger og få lavet et forældrenetværk. Herefter er det meget lettere at bruge hinanden, hvis der er noget man undrer sig over hos hinandens unge. Materiale-mæssigt kan det anbefales at arbejde uddybende med emnerne ud fra bl.a. Det Kriminalpræventive Råd's "Dit liv - dit valg".

I 8. klasse vil bogen "Festen hos Malene" af Jens-Emil Nielsen være god som udgangspunkt for diskussioner i klassen om unge, sprut og fester.

Indholdsfortegnelse

	Side
Sådan er jeg	1
Voksne	13
Venner	15
Kammerater	19
Hej'er	21
Netværk	23
Gruppepres	25
Hvor går din grænse	29
Idoler	35
Meningsdannere	37
Klassens hieraki	41
Mobning	43
Killerbemærkninger	49
Hønsegårde og pom´ frit´ rockere	51
Du kan gøre en forskel	55
Sladder	57
Fritidsinteresser	61
Hvis du laver noget kriminelt	63
Stor netværkscirkel	67

Sådan er jeg - udenpå

Kig dig selv i spejlet og beskriv dit eget udseende.



Mine øjne er

Min hårfarve er

Min højde er

Mine ører er

Mine arme er

Min hud er

Mine ben er

Min næse er

Mine fødder er

Sådan er jeg - indeni

Det bedste jeg ved er

Jeg bliver ked af det når

Jeg bliver gal når

Jeg elsker at

Det er kedeligt

Jeg bliver tosset

Det er dejligt

Jeg smiler

Jeg tør meget mere når

Det er mig

Gå sammen 2 og 2. Rul 2 m bordpapir ud på gulvet. Den ene lægger sig på papiret - den anden tegner rundt om den, der ligger. Klip figurerne ud og hæng dem op på væggen. Byt roller.



Sæt jer og interview hinanden:

Hvad hedder du, hvor høj er du, hvad er din yndlingsfarve, farvoritband, foretrukne kæledyr, hvem er dine forældre, hvad laver de - også når de har fri, osv. osv.? Søskende, hvor gamle, hvor bor du, hvor stammer din familie fra, er der nogle i din familie, der kan noget usædvanligt.....?

Hjælp hinanden med at skrive det på figuren og hæng den op i klassen.



Rekvisitter: En rulle bordpapir, saks, tusser, tape eller lærerens tyggegummi.



Alle går rundt og ser på hinandens figurer, og det der er i dem. Fik du noget at vide, du ikke vidste før?

Lav en spørgerunde, hvor I skiftes til at sidde i den varme stol, og de andre kan spørge dig om noget fra din figur.



Sammenlign jeres beskrivelser.

Hvad har din kammerat skrevet om dig, som du ikke selv har nævnt?

Hvorfor er der forskel på det du og din kammerat har skrevet?

Vis jeres beskrivelse til 2 kammerater. Har de noget at tilføje?

Læs de 3 jeg-digte.



JEG

JEG ER GAL
JEG VIL VÆRE GAL
JEG TROR PÅ GALSKABERNE
JEG KAN VÆRE GAL
JEG ØNSKER AT KUNNE FÅ LOV TIL
AT VÆRE I FRED MED MINE GALSKABER

THOMAS 12 ÅR

UDTRÅDTE SKO

ALT ER TRIST
SUKKER SKOEN
SOM LIGGER I
SKRALDESPANDEN
JEG ER UDTRÅDT,
HAR MISTET MIN FOD
OG ER OVEN I KØBET
VENSTRESKO

INGER HAGERUP

HVIS JEG VAR ET EGETRÆ

HVIS JEG VAR ET EGETRÆ
SÅ VILLE JEG BO
I EN SKOV
MED MANGE ANDRE TRÆER OG BU-
SKE
MEN JEG ER ET FRØ
SOM ER BEGRAVET PÅ EN STOR ENG
UDEN NOGET
ANDET TRÆ

MATHILDE 8 ÅR



Hvad kommer du til at tænke på når du læser digtene? - skriv stikord i 5 minutter.

Hvilke følelser handler digtene om?

Har du oplevet disse følelser - og hvornår?

Snak sammen om det I har skrevet på klassen.

Skriv et digt om dig og dine følelser



Udvælg 5 af dine stikord fra forrige side og brug dem i små sætninger i et digt.

Læs dit digt højt for dig selv:

- lyder det rigtigt?
- er der rytme i det?
- er det for langt?

Eksperimenter med ordene:

- stryg alle udsagnsord
- sæt nogle tillægsord ind

Respons:

Læs digtene højt for hinanden 2 og 2.

Stil spørgsmål til hinandens digte - giv opmuntring - nye ideer.

- hvorfor har du skrevet netop *det* digt?
- hvad er godt ved teksten?
- hvad er ikke helt til at forstå?
- mangler der noget

Vi søger nye elever til klassen



Individuelt: I mangler elever i klassen og søger derfor nogle nye.

Hvis I skulle reklamere for klassen, hvad ville *du* så fremhæve af aktiviteter, interesser osv.?

Hvorfor skulle de vælge din klasse frem for andre?

Eksempel: I vores klasse er det forbudt at bøvse, der er altid flag til fødselsdage, ingen sure lærere osv.

Klassen arbejder derefter i grupper og laver et signalement af jeres klasse: Elever, forældreråd, aktiviteter, fælles regler, lærere, interesser osv.

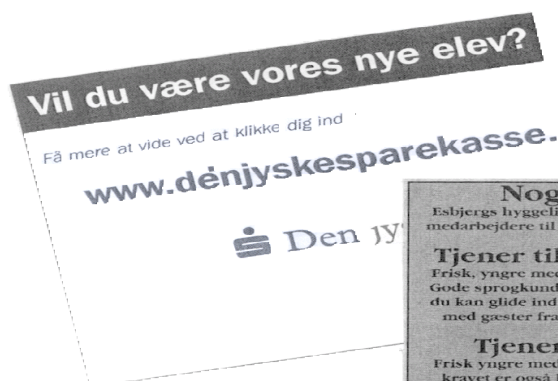
Lav en annonce.

Hvordan skal den sættes op?

Hvordan ser annoncen ud?

Lav et lokalra-

radiospot i dioen.



Voksne

Måske har du nogle voksne, der betyder noget for dig

Her er nævnt nogle steder, hvor du møder voksne.

Skriv navnet på 3 af de voksne, der betyder noget for dig - hvis der er nogle.

	<i>Navne</i>	<i>Gode til at</i>
<i>I familien</i>		
<i>I klubben</i>		
<i>Naboer</i>		
<i>Til sport</i>		
<i>Til spejder</i>		
<i>Kammeraters voksne</i>		
<i>Andre</i>		

De vigtigste voksne



Besvar alene:

Hvordan skal en voksen være, for at du vil gå til dem for at få råd eller hjælp?

- *de skal kunne holde på en hemmelighed*
- *de skal ikke være stressede*
- *de skal tage ting alvorligt*

fortsæt selv.....

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Sæt jer sammen 3-4 i en gruppe og skriv alle jeres ideer op på et stort stykke papir.

Gå tilbage til forrige side og udfyld hver især, hvad jeres voksne er gode til.



Mine venner

Hvor mange venner har du? - Tæl og sæt X i skemaet herunder.

Under 10	10-20	20-50	50-100	100 og derover



Snak med din sidekammerat og bliv enige om, hvad en ven skal kunne, og hvad man kan forlange af en ven. Skriv det op.

Venneordene skrives på et stort stykke papir.

Hvor mange af de venner du talte op før kan alle disse ting, der nu står på papiret?

Begynd med dem, du er helt sikker på kan det hele.

Hvor mange venner kom du nu op på?

Hvad kalder man dem, der *ikke* kan alle tingene?

Kammerater



En kammerat er én der kan *nogle* af de ting, som vennerne kan - men ikke dem alle.

Hvor har man kammerater henne?

Jeg har kammerater:

I klassen

Til

På

I

Andre steder:

Hvad kalder man alle dem, som ikke er venner eller kammerater?



Hej'er

Opgave

Dem som du kender af udseende og siger Hej! til.

Hvor har du hej'er henne?

I skolen

Til håndbold

Har mødt til festen hos

Fortsæt selv:

-

-

-

-

Netværk



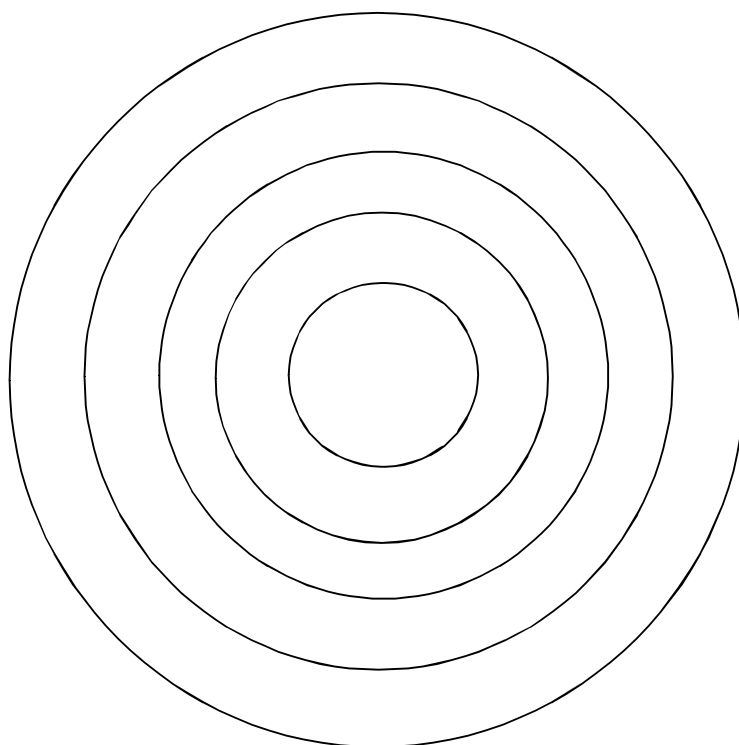
Hvad er et netværk?

Du har nogle personer, som betyder noget for dig, og som kan hjælpe dig eller er gode at snakke med. Nogle personer som betyder mere for dig end andre.

Man kan tegne det som cirkler, hvor de personer der betyder mest for dig er længst inde mod centrum.

Slå op på netværkscirklen bag i bogen.

Skriv dig selv i midten og forsæt udad med at skrive dine vigtigste voksne, dine venner, kammerater og hej'ere i den rækkefølge de betyder noget for dig.



Kunne det gå galt for dig?

Gruppepres.

Gruppepres er, hvis nogle får dig til at gøre noget. Det kan være godt (positivt) og mindre godt (negativt).

Positivt gruppepres:

Hvis nogle får dig til at lade være med at gøre noget, som ikke er så godt.

Negativt gruppepres:

Hvis nogle får dig til at gøre noget, du ikke vil.

Indirekte gruppepres:

At du gør noget, bare fordi andre gør det - ikke fordi nogle presser dig til det, men de andre gør det, så gør jeg det også!



Nævn nogle situationer, hvor du automatisk gør som dine kammerater og venner, uden at du egentlig tænker over det:

Her er nogle eksempler på noget mange gør, fordi de andre gør det:

- Man går i den samme slags tøj.
- Man hører den samme slags musik.
- Man har de samme favoritbands
- Man går til det samme i sin fritid.
- Man synes om eller hader de samme lærere.
- Man har de samme livretter.
- Man går sammen med de samme kammerater
- O.s.v.



Har du skrevet de samme ting op?

Gå tilbage til forrige side og skriv det på listen, som du måske ikke lige havde tænkt over.

Direkte gruppepres.

At du gør noget, fordi andre gør det.

Det kunne jo være spændende at prøve dig af:

Kan man lokke dig til noget?

Ja, men det kommer selvfølgelig an på, hvad det er!

Test dig selv på næste side!!

Vi har alle en grænse - også du!

Hvor går din grænse? - prøv at være ærlig og kryds af!

Vil du gå over for rødt i et lyskryds? Ja Nej

Hvis du ser en pige tabe en 50'er, vil du så gi' den til hende? Ja Nej

Vil du være med til at holde Niels udenfor, fordi han har fået bøjle på tænderne? Ja Nej

Vil du lade være med at hjælpe Fatima med et matematikstykke, fordi hun går med tørklæde? Ja Nej

Vil du hugge en pakke Haribo Mix hos købmanden? Ja Nej

Hvis du ser nogle af dine klassekammerater drille Helge fra 2. klasse helt vildt, vil du så sige, at de skal lade være? Ja Nej

Vil du være med til at drille Betina og Preben, fordi der er nogen der siger, at de er kæresten? Ja Nej

Hvorfor vil du / vil du ikke?

Gå over for rødt?

Gi' 50' eren tilbage?

Holde Niels udenfor?

Hjælpe Fatima?

Hugge hos købmanden?

Stoppe dine kammerater i at drille Helge fra 2.?

Drille Betina og Preben?

Positivt gruppepres:

Det betyder, at man får nogen til at holde op med noget, man ikke synes er for smart!

Hvis Kaj nu går og bøvser hele tiden, så er det ikke sikkert, at han holder op, bare fordi du siger det. Positivt pres er, hvis flere af vennerne og kammeraterne siger: "Det er helt vildt ulækkert, og vi gider ikke være sammen med dig, når du gør det!". Så kan det være, han holder op!

Det kan også være, at Nikolaj i klassen hænger lidt med hovedet. Positivt pres kan være, at man tilbyder, at han da kan komme med til håndbold, ropeskipping eller badminton.

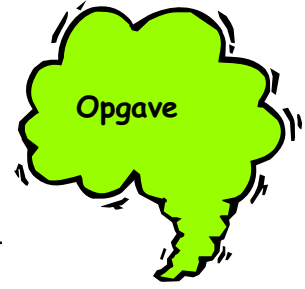
Måske er Per fra håndboldholdet begyndt at gå sammen med nogle af de seje fra 9. klasse, der måske ikke er de allersmarteste at have til "venner". Positivt pres kan være at sige til ham, at han da ikke skal fise rundt med de hoveder, men være sammen med jer, fordi I ikke kan undvære ham på holdet!



Kom med eksempler, hvor du har oplevet positivt pres:

Idoler

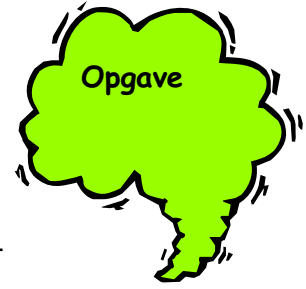
Nævn nogle mennesker du ser op til eller beundrer.



Hvorfor gør du det?

Prøver du at efterligne dine idoler? - Hvordan?

Tiltrækning



Hvem vil du helst være sammen med?

Hvorfor er de rare at være sammen med?

Meningsdannere

I en klasse er der nogle
man lytter til.
der som regel siger noget fornuftigt.
der har nogle gode idéer.
man er tryk ved at være sammen med.
man altid kan stole på.
der gør en forskel.
der.....
der

Dem der kan alle disse ting, eller mange af dem, kalder vi for meningsdannere -
der kan godt være flere i en klasse!

De findes i alle klasser - også i din!

De egenskaber, der er nævnt ovenfor, er **positive** ting.
Det er altså positive meningsdannere, der kan det.

Meningsdannere kan også være **negative**!
De gør det modsatte af positive meningsdannere.



Prøv at nævn nogle ting, som er negative egenskaber:

Det vil sige at dem man lytter til, kan være med til at bestemme hvordan
der skal være i klassen: positivt eller negativt!

(Du behøver ikke at skrive navne, men kan nøjes med at tænke!)



Hvem synes du er meningsdannere i din klasse?

Hvem er positive meningsdannere?

Hvem er negative meningsdannere?

Skriv her, hvorfor synes du, at de er det?



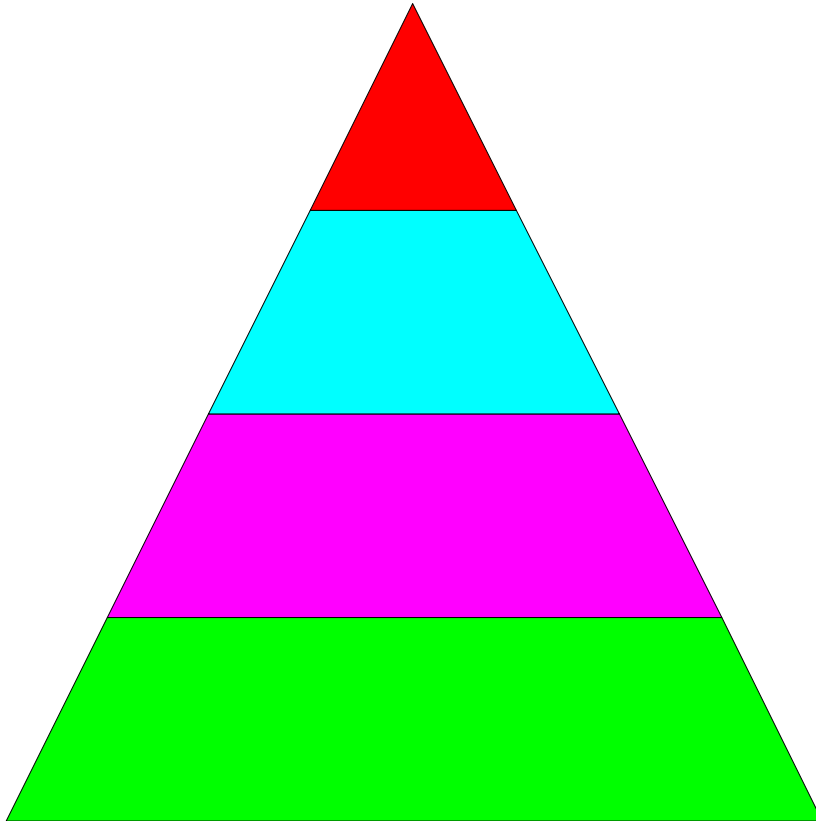
Nævn nogle steder du kommer, eller noget du går til, hvor der også er meningsdannere.

Til:

Klassens hierarki - ledertrekanten



Her er en stor trekant med 4 lag.



Du kan skrive dine klassekammerater ind i trekanten, men du kan også nøjes med at tænke.

Dem der bestemmer mest i toppen, dem der bestemmer lidt mindre i de næste og dem der bestemmer mindst i bunden.

Hvor er du selv?

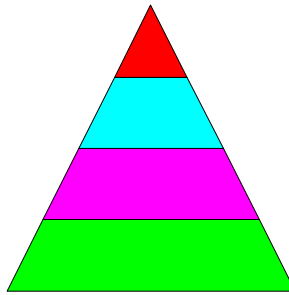
Hvis du kom som ny i klassen - hvor ville du så helst være i trekanten?

Hvorfor ville du gerne være der?

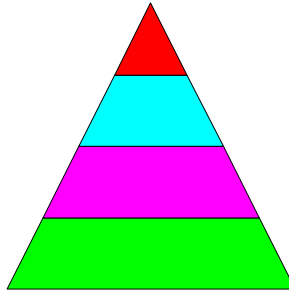
Hvad ville du gøre for at blive placeret der?

Her er nye trekanter for andre steder:

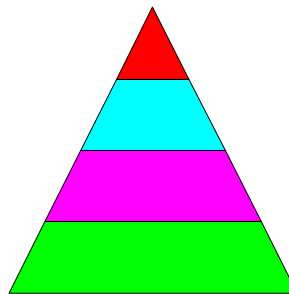
Klubben:



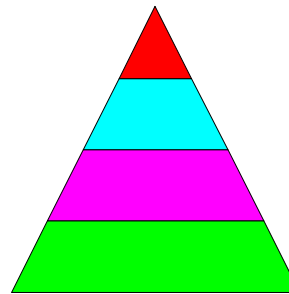
Familien:



Sport:



Kliken:



Hvor synes du, at du er placeret i trekanten de forskellige steder? Sæt kryds!

Hvem er meningsdannere:

I klubben?

I familien?

Til sport?

I kliquen?

Mobning

"Årh, hold da op. Det var da kun for sjov - det må du da nok ku' holde til!"

Du kender det godt: De andre siger noget til én, og man bliver ked af det!

Det er selvfølgelig forskelligt, hvor slemt det er!

Det kommer an på, hvad det er, de siger noget om!

Det kommer an på, hvem der siger noget!

Det kommer også an på, hvilket humør man er i:

Nogle dage kan man tåle meget, andre dage ikke så meget!

Det kommer an på mange ting!

- men man kan blive frygtelig ked af det!

Man kan i en klasse også gå og sige små sjove ting til hinanden, om hinanden. Man driller. Det synes de fleste er sjovt og vil godt være med til - og kan godt holde til!





Men hvad er forskellen på at drille og at mobbe?
Hvad synes du?

At drille betyder, at

At mobbe betyder, at

Bliv på klassen enige om, hvad drilleri og mobning er.

Her er et bud på, hvad drilleri og mobning er:

Drilleri:

Når man driller hinanden, så synes både du og den du driller, at det er sjovt.

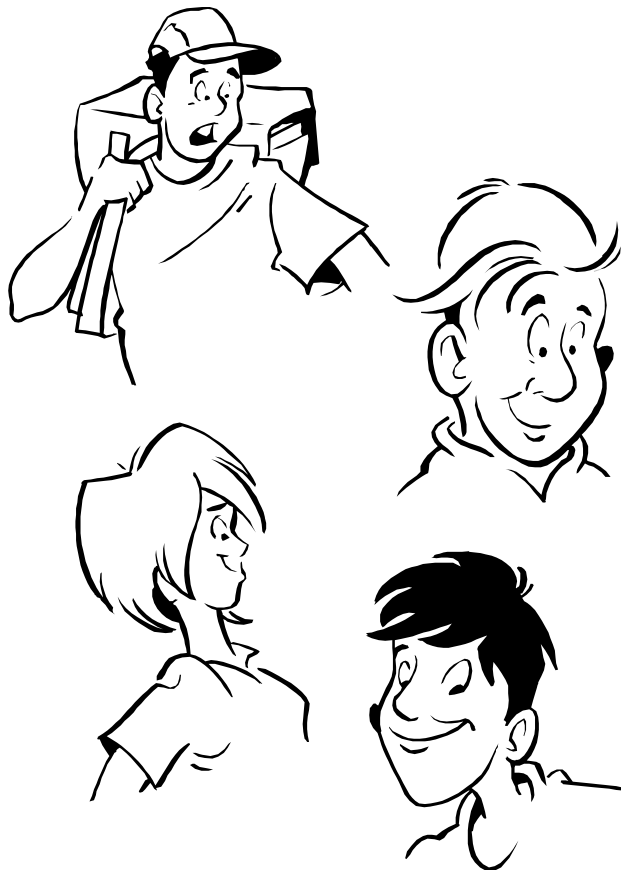
Mobning:

Det er mobning, når den ene af jer **ikke** synes, det er sjovt mere!

Man kan altså ikke sige, at det er mobning, når man har drillet med en ting 14 gange, eller at det er mobning, når man har drillet 2 dage, 4 timer og 19 minutter.

Det er forskelligt, hvor meget man kan holde til:

Nogen kan holde til at blive drillet meget - andre ikke så meget.





Mobbere og medløbere

Snak på klassen

Hvordan kan det være, at det er forskelligt, hvor meget drilleri man kan holde til?

Hvorfor er der nogen, der mobber?

Hvordan er de, der bliver mobbet?

Hvordan er de, der mobber?

Hvordan er de, der løber med?

Hvorfor er det slemt at blive mobbet?

"Killerbemærkninger".

Hvornår har du sidst sagt noget pænt til nogen?

F.eks.:

"Sikke' nogle seje sko du har fået!"

"Det er godt nok noget smart hår, du har fået installeret!"

"Tak fordi du hjalp mig med aviserne i går - det var skide pænt af dig!"

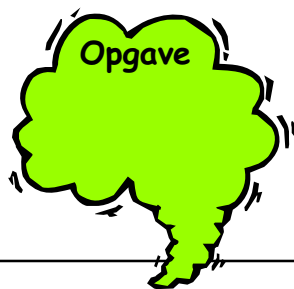
Det er godt nok længe siden - eller hvad?

Sådan til hverdag siger man det ikke så meget.

Hvis du går til en eller anden form for sport, så kender du det måske nok. Der siger man f.eks. tit:

"Skide godt - kom igen!!"

Men **udenfor** sportsbanen sker det sjældent.



"Dagens lille positive"

Aftal, at man hver dag skal sige en positiv ting til en af kammeraterne i klassen. Ikke ironisk, men ærlig ment.

Vi er rigtig dygtige til at fortælle hinanden, hvor dumme, grimme, tykke og rådne vi er!

Det er en dårlig vane! Det er det, der hedder "**killerbemærkninger**".

Prøv at forestille dig, at du i løbet af en skoledag har fået 5 killerbemærkninger. Hvilket humør går du hjem i?

Nej, det er ikke særligt godt! Hvis man har en lillesøster derhjemme, så kan hun godt mærke, hvis du har haft en dårlig dag! Det går nemlig tit ud over hende, da du mobber nedad, hvis du har haft en dårlig dag.

Prøv omvendt at forestille dig, at du 5 gange har fået at vide, at det du gør rent faktisk ikke er så ringe, ja egentlig skide godt!

Hvilket humør går du nu hjem i?

Ja, det er jo noget helt andet! Ryggen er mere rank, humøret bedre og der er overskud til lillesøster, når du kommer hjem!

Killerbemærkninger kan vi altså ikke bruge til noget! Kun til at gøre hinanden i dårligt humør!



Lav en "killerbemærkningsregistrering" på tavlen - hvordan udvikler det sig?

De fleste tænker ikke over, at de fyrer dem af - det er bare blevet en dårlig vane. Men killerbemærkninger er begyndelsen til det grove drilleri, der kan ende i mobning.

Så et godt sted at begynde med at komme mobningen til livs, er ved at blive **klar over** at man bruger killerbemærkninger og få dem **stoppet!**



Lav i klassen et "**Mobbemanifest**".

Her aftaler klassen, hvordan man skal være overfor hinanden, hvad konsekvensen skal være, hvis man overtræder reglerne, hvornår der skal aftales nye regler, hvordan forældrene får reglerne at vide, o.s.v.

Lav en "**Mobbefri zone**".

Hvad må man der, og hvad må man ikke der?



Få fat i nogle **voksne, der har været udsat for mobning** - det er ikke svært at finde!

Spørg dem, hvordan det var, og hvad det har betydet for dem.

Få fat i nogle **voksne, der har mobbet** og spørg dem, hvorfor de gjorde det dengang, hvordan de har det med det i dag, og om de har gjort det siden, de gik i skole, om de selv er blevet mobbet.

Hønsegårde og pom´ frit´ rockere.

Piger og drenge har meget forskellige måder at opføre sig på og reagere på.

Når pigerne er onde ved hinanden, bagtaler de ofte og kan være hårde ved hinanden psykisk.

Drenge har det mere med at lukke sig inde og reagerer ofte ved at slå og lave ballade, hvis de føler sig udenfor.

Alle har behov for at høre til et sted, at vide, at der er nogen, der kan lide én. Derfor er det for alle vigtigt, at man er med i en gruppe.

Pigerne har ofte en "hønsegård", hvor de kagler. Det er vigtigt for pigerne at være med i hønsegården. Hvis man kender sin plads i hakkeordenen, kan man også være med til at lægge æg!

Det er straks værre at stå udenfor. Det kender vi alle til - og det ved vi, ikke er rart!

I en hønsegård er der altid nogle meningsdannere. De kan være med til at sørge for, at de der er udenfor kan komme med ind i gruppen.

Det kan da godt være. Så tag da og fortæl dem, hvorfor de er trælse at være sammen med. Måske er de ikke selv klar over, hvorfor andre ikke gider være sammen med dem. Så ved de, hvad der er galt og kan arbejde på, at det bliver bedre og anderledes.



Men husk lige på, at man kan ikke lave sig om fra den ene dag til den anden. Det tager tid - så giv dem lige en chance i den mellemliggende tid! Det er altså op til hønsegårdens medlemmer, om de, der er udenfor, kan komme ind!

Hos **drengene** er det ligesådan. De er måske mere samlet om at lave noget sammen: sport, bygge huler, spejder, cykle, lege i skoven, o.s.v.

Når de bliver ældre, er det måske knallerterne, grillbaren og det at være sej overfor pigerne, der optager dem. Så er de blevet pom´ frit´ rockere. Her er det heller ikke sjovt at være udenfor.

Meningsdannerne skal også være med til at få dem med, der er udenfor gruppen.

Har man svært ved at få det til at lykkes, så husk at bruge de voksne, der er omkring dig. Se på netværkscirklen og find ud at, hvem der kan bruges, hvis det kører dårligt i kammeratskabsgruppen.

Det at være udenfor er der ingen, der kan holde til i længden. Det sker tit, at alle dem andre ikke gider være sammen med, finder hinanden og laver en gruppe. Det bliver altså en samling af alle dem, der ikke har det for godt - af alle dem, der er udenfor!



Hvordan tror du, at en gruppe af alle dem, de andre ikke gider være sammen med, kommer til at fungere?

Godt/dårligt fordi,.....

- ☺ Det er selvfølgelig også godt at tilhøre en gruppe, hønsegård, pom´frit´rockere eller ej!
- ☺ Her kender man hinanden.
- ☺ Her ved man, hvor ens plads er.
- ☺ Her er der nogen, der ikke er ligeglade med én.
- ☺ Her føler man sig tryk.
- ☺ Her ved man, at der er nogen, der hjælper, hvis det går skævt for én.
- ☺ Her ved man, at nogen griber fat i én, hvis man gør nogle dumme ting eller er på vej ud i noget snavs!

Det er rarest at have et sted, hvor man hører til - det synes dem udenfor gruppen også!

Du kan gøre en forskell!

Selvom man ikke er den de fleste lytter til i klassen, kan man godt være med til at hjælpe en ven eller kammerat, hvis man finder ud af, at de ikke har det så godt.

Eksempel:

En dag i skolen finder du ud af, at Amanda pjækkede i går, og at hun har været væk fra skolen, uden at hendes forældre ved det. Lærerne ved det heller ikke. "Fridagen" har hun brugt til at støve rundt nede i byen. Bl.a. har hun "købt" et nyt computerspil. Det ved du godt, at hun har svært ved at få penge til, da hun ikke til hverdag får ret mange penge.

Da du siger til hende, at du undrer dig over, at hun har været syg og har haft råd til spillet, siger hun, at du skal blande dig udenom, og at du bare er smadder misundelig. Sådan plejer I ikke at have det sammen. I plejer nok at kunne snakke sammen og have det sjovt. Du ved, der er noget galt.



Hvad gør du?

Hvis det viser sig din mistanke er rigtig, vil du så sige det til nogen?

Hvis du gør det, er det så at sladre?

Hvad kan begrundelsen være for at man sladrer om andre?

Giv 3 eksempler.

1:

2:

3:

Sladder



Er sladder godt eller skidt?

Sladder er skidt,
når.....

når.....

når.....

Omvendt får man jo ikke noget at vide, hvis man ikke sladrer, men sladder kan også være godt.

Sladder er godt,
når.....

når.....

når.....



At bruge sladder til noget godt

Hvis én i jeres klasse har lavet noget, der ikke er for smart, hvem ved det så først? De voksne eller kammeraterne?

Voksne:

Kammerater/venner:

Hvorfor tror du det?

Når det går galt, som det f.eks. gjorde for Amanda, så skal kammerater og venner ikke gå og holde på den hemmelighed, når de finder ud af det.

Du kan være med til at få fat i en voksen, der kan hjælpe videre.

Fra din netværkscirkel ved du, at der er nogle, *du* kan bruge!

Sådan nogle voksne har din kammerat eller ven også.



Find netværkscirklen frem og find ud af, hvem du ville få til at hjælpe dig, hvis Amanda var din ven i skolen

Hvem kan hjælpe dig?

Slå op på netværkscirklen og find ud af, hvem der ville hjælpe dig, hvis.....



Du ikke må være med i kliquen

Du ikke må få flere lommepenge

Du har hugget din kammerats cykel, og den er gået i stykker



Fritidsinteresser

Hvad laver du i din fritid i løbet af en uge?



Mandag:

Tirsdag:

Onsdag:

Torsdag:

Fredag:

Lørdag:

Søndag:

Nævn de ting du går til, hvor du er sammen med venner eller kammerater (det behøver ikke være dem fra klassen eller skolen).



Hvorfor går du/går du ikke til noget i din fritid?

Hvorfor er det godt at gå til noget i sin fritid?

Hvorfor er det godt at være sammen med andre i sin fritid?

På de næste 3 sider kan du se, hvad der sker, hvis du laver noget kriminelt.

På den første side kan du gå gennem labyrinten og se, hvad der sker, hvis du stjæler, f.eks. i en butik.

På den næste side kan du se, hvad der sker med dig, hvis du laver noget kriminelt og er *under 15 år*.

På den tredje side kan du se, hvad der sker med dig, hvis du laver noget kriminelt og er *over 15 år*.

UNDER 15 ÅR OG HVAD SÅ ? ?

Indtil du fylder 15 år er du under den *kriminelle lavalder*.

Det betyder at du ikke kan straffes med *bøder, samfundstjeneste, hæfte eller fængsel* når du laver noget ulovligt.

Du er personlig økonomisk ansvarlig fra du er 4 år og skal selv erstatte de skader/tab som du laver overfor andre.

Loven bestemmer at *socialforvaltningen* skal være til stede, når politiet foretager en afhøring af unge under 18 år ved lovovertrædelser - også butikstyverier.

Socialforvaltningen har flere opgaver, som afhænger meget af hvad der er sket.

- Socialforvaltningen skal hjælpe dig under afhøringen ved politiet, og sikre at du forstår hvad der bliver sagt.
- Socialforvaltningen skal kontakte dine forældre.
- Socialforvaltningen kan give råd og vejledning til dig og forældrene.
- Socialforvaltningen kan få undersøgt om du har brug for særlige hjælpetilbud.
- Socialforvaltningen kan sammen med forældrene bestemme at du skal have et hjælpetilbud.

Hvilke hjælpetilbud, der skal i gang bestemmer socialforvaltningen sammen med dine forældre.

Det kan bl.a. være at :

- Du skal i f.eks. skole eller klub
- Der skal komme hjælp til dig og dine forældre i jeres hjem.
- Socialforvaltningen kan sende dig og/eller dine forældre på en døgninstitution.
- Give dig en voksen hjælper/ven.
- Give hjælp til udgifter til gode aktiviteter for dig, hvis ikke der er andre muligheder.
- Betale for en kost/efterskole hvis ikke dine forældre har råd.

Hvis du vil vide mere om socialforvaltningens hjælpe tilbud kan du få flere oplysninger på det områdekontor, der ligger i nærheden af, hvor du bor.

OVER 15 ÅR OG HVAD SÅ ? ?

Når du fylder 15 år, så sker der noget meget væsentligt i dit liv. Du er så ikke mere under den *kriminelle lavalder*.

Det betyder at du nu kan straffes når du laver noget ulovligt. Du kan blive idømt *bøder, samfundstjeneste, hæfte eller fængsel(Ungdomsfængsel eller behandlingsinstitution indtil du fylder 18 år)*, alt efter hvad og hvor meget ulovligt du laver.

Indtil du bliver 18 år bliver *socialforvaltningen* også underrettet. Socialforvaltningen vil ofte være med, når din sag bliver behandlet af politiet og senere afgøres i retten. Det er dommeren der bestemmer, og socialforvaltningen der finder stedet.

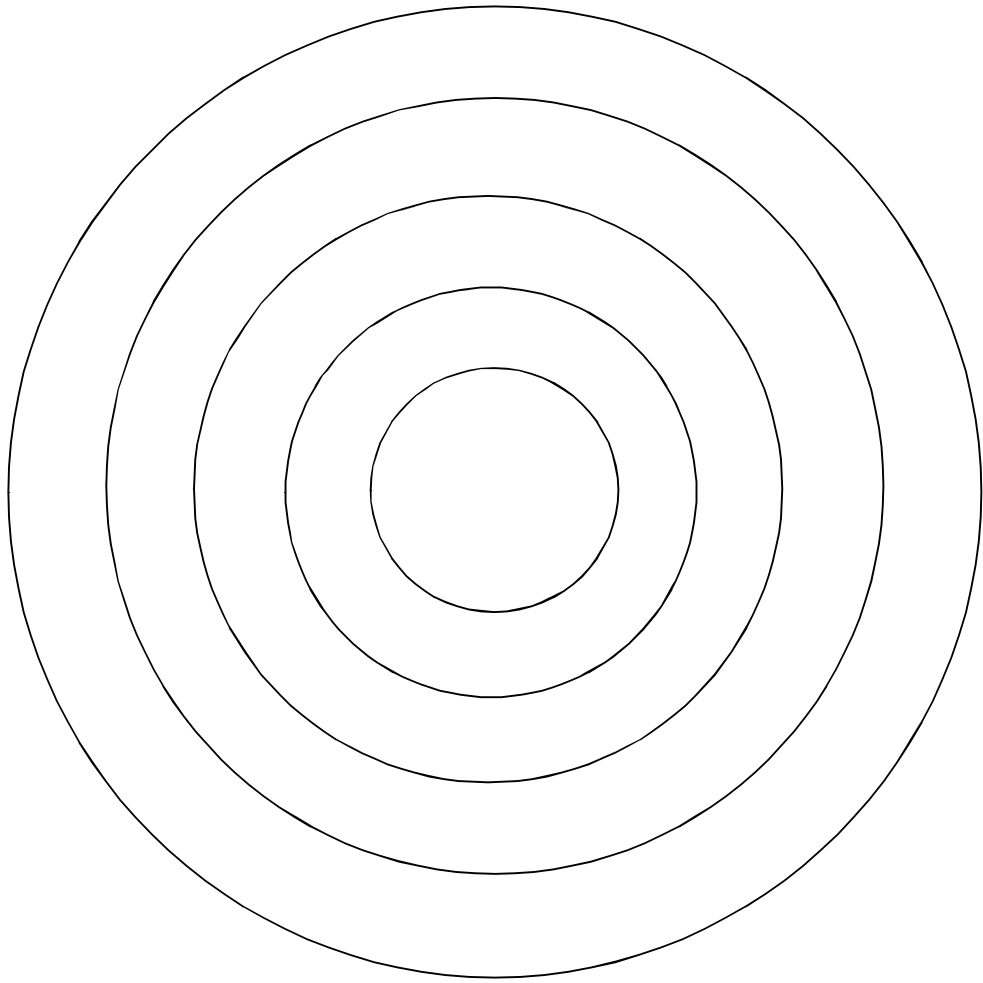
Du kan se i afsnittet "under 15 år og hvad så !", hvilke muligheder socialforvaltningen har.

Hvis du laver noget, der er ulovligt ifølge *straffeloven, narkotikaloven og våbenloven*, så får du et "hak" i *straffeattesten*. Hvis der er et "hak" i din straffeattest kan det betyde at du måske ikke kan få dit drømmejob. En straffeattest er et dokument, som flere og flere arbejdsgivere forlanger, når du søger arbejde.

Når du skal bruge en straffeattest, skal du kontakte det lokale politi. Hvis du er under 18 år, skal du have dine forældres tilladelse. Hvis der ikke er nogle "hak", så får du straffeattesten med lige med det samme, ellers får du den tilsendt med posten. Er der et "hak", så står der kun hvilken paragraf i loven du har overtrådt og hvilken straf du har fået.

Et "hak" i straffeattesten bliver stående fra 2 til 10 år, alt efter hvad du har lavet og hvor du skal bruge din straffeattest. Det skal lige nævnes at et "hak" også vil blive noteret i politiets *kriminalregister* og her bliver det stående hele livet. I enkelte specielle situationer kan en arbejdsgiver bede om lov til at se, hvad der står om dig i kriminalregisteret. Det skal du selv give lov til.

Du kan få yderligere oplysninger om straffeattesten i en brochure som du kan få ved politiet.





RIBE AMT